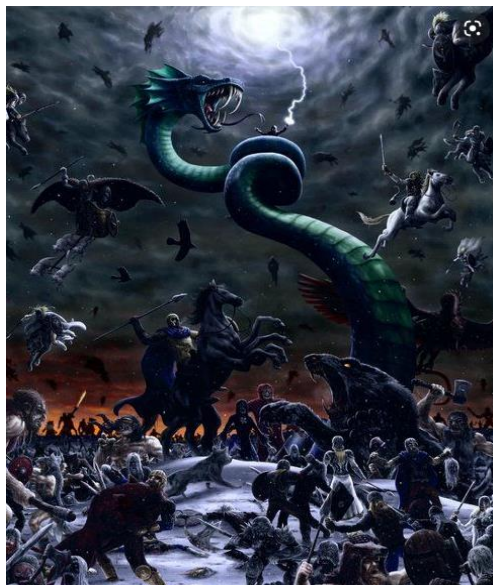

1. Muinaspõhja mütoloogias eelneb maailmalõpule lahing, kus võitlevad jumalad Odini juhtimisel ja nende vaenlased hiiglased, jootunid, erinevad koletised Loki juhtimisel. Apokalüptilises lahingus ei hävi mitte ainult jumalad, hiiglased ja koletised, vaid ka kõik ülejäänud universumis olev ning algab uus tsükkel. **Mis nime all seda viimsepäeva lahingut tuntakse?** Vanapõhja keelest tõlgituna “*jumalate saatus*” ja mütoloogia uurijate arvutuste kohaselt pidi toimuma 22. veebruaril 2014.

<https://www.youtube.com/watch?v=xT6F9dyDYxs>

2. Esimeses Moosese raamatus leidub lugu Noast ja ülemaailmsest veeuputusest. Paraku on tegu plagiadiga. See lugu ilmselt pärineb ca 27. sajandist eKr 12 savitahvlilisest eeposest: *jumalad saatsid maa peale veeuputuse ning jumal Ea käskis Utnapištimil ehitada laeva, mida too tegigi ning pääses uputusest ja saavutas surematuse (XI tahvel). Nimetage eepos!*

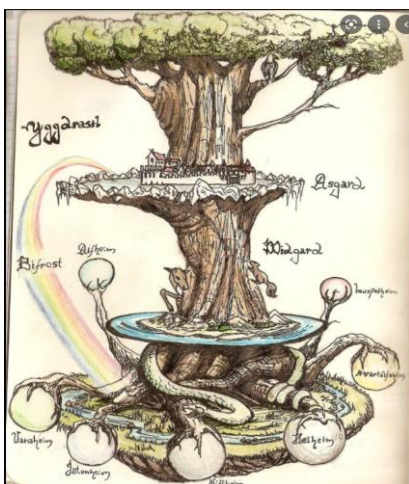

3. Meie rahvuseepose tuntuim intellektuaalse omandi müüja oli siil:

"*Servitie, servitie,
Kallis Kalevite poega!*" .

Kuidas Kalevipoeg tasus siilile materiaalselt?

4. Kes oli vanakreeka mütoloogias Artemise kaksikvend? Kui kohe vastust ei tea, siis mõelge NASA-programmide peale!

5. Yggdrasil (“*hirmutav Odini ratsu*”) oli muinaspõhja ja germaani mütoloogias üheksat maailma hoidev ilmapuu, mille otsa Odin ennast 9-päevaks üles poos selleks, et õppida surnute saladusi. **Viimasest selgub, et on tegemist reaalselt ka meie metsades kasvava lehtpuuga, mille nimetamine annab 2 punkti!** (*Fraxinus excelsior*)

6. Husaarid/hussarid 16.-17.sajandil kandsid ühes Euroopa riigis raudrõivast ja olid relvastatud piikidega. Nad sooritasid mõrvarliku rünnaku türklaste vastu Hotini all - tosin viirgu janitšare trambiti seal sodiks piiki ega mõõka liigutamata, 1683.aastal purustasid nad Viini piiranud Osmanite väe, millega pandi piir Euroopa islamiseerimisele. **Mis rahvust esindasid need tiivulised husaarid?**

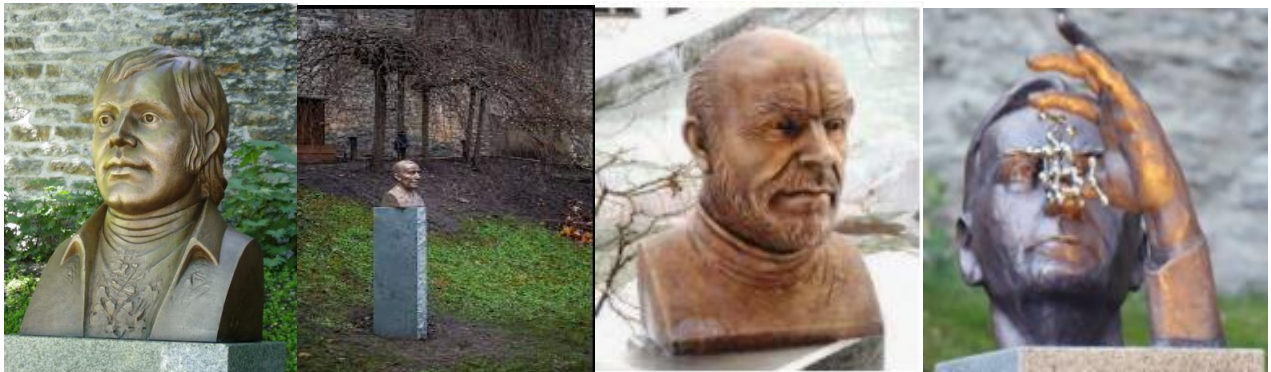
<https://www.youtube.com/watch?v=CxIRJsQ7p2k>

7. Prantsuskeelne merenduslik termin 17.sajandist tõlgituna “kohtume täpselt selles kohas, täpselt selle ajal” on rakendunud laialdaselt ka mujal. Mõned näited: Jormalas on aastaid toimunud estraadimuusika üritus .....Laima Vaikulega või siis Heimar Leng raadiosaade Kuld.....Vikerraadios, jpt. **Nimetage see termin!** Sobiv on nii prantsuse- kui ka eestikeelne transkriptsioon,

8. Tänavuse sügiseni peeti esimeseks Johann Muischneki, aga selgus, et Hans Kulliga juhtus see Võrus üks päev varem. **Millega on need mehed ajalukku läinud?**

9. Adolf Hitleri “Mein Kampf” I osa anti välja 1925. ja II osa 1926.aastal. 1933.aastast bestseller Saksamaal ja Hitleri põhiline sissetuleku allikas. 2016.aastal autoriõigused aegusid. **Kellele aga kuulusid autoriõigused ja trükkimisest saadav tulu aastatel 1945 – 2016?**

10.

Robert Burns

E.Alexander-Sinclair

Sean Connory

Alexander Fleming

Millise organisatsiooni aias võime neid kujusid näha?

11. Millise maailmakuulsa kirjandusteose loomise inspireeris nähtav Brani loss? *Autori (1847-1912) ja teose (1897) pealkiri annavad 2 punkti, pool vastust aga 1p.* Tõsi autor ise kohal ei käinud, töötas kirjelduse põhjal.

https://www.youtube.com/watch?v=UHRcQmQ_hK0

12. Küsitava hoone ehitamist alustati 1882. aastal arhitekt Francisco de Paula del Villar'i käe all. Seda kurioossem on, et ametlik ehitusluba väljastati alles 2019. aasta suvel ehk 136 aastat ja seitse kuud pärast ehituse algust. Mis hoone ja kus linnas? *2 punkti täisvastuse eest, pool vastust aga 1p.*

Selline peaks olema 2026. aastal

13. Kelle aadress on 742 Evergreen Terrace, Springfield, USA?

14. 16. novembril 1907 sündisid USA-s kaksikud, kellest üks sai nimeks Homa. **Mis nime sai aga teine kaksikutest?**

15. Kõigile tuntud Alcatrazi föderaalvangla kinnipeetavad kutsusid vanglakoridore Wall Street, Broadway, 45th Avenue, Washington Street, Riverside Drive jne. **Mis nimega kutsuti aga kellaga sööklahoone esist platsi?**

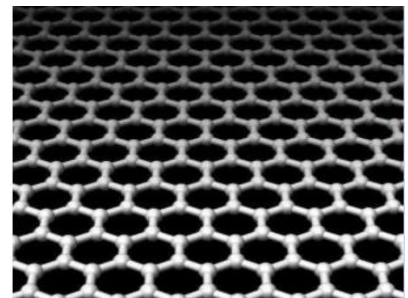

16. Mida ülivajalikku valmistatakse pildil nähtava seadmega?

17. Kuidas nimetatakse ainult süsiniku aatomitest koosnevat ühe aatomi paksust planaarset lehte, milles süsiniku aatomid on heksagonaalselt pakitud kärjekujulisse raamistikku?

2009.aastal sai kõige tugevama materjali tiitli, ta on ülijuht, valgust läbilaskev ja uskumatult paindlik.

18. Moodsa ja teadusliku psühhiaatria, psühhofarmakoloogia ning psühhiaatrilise geneetika rajajaks tituleeritud Emil Kraepelinil oli tihedaid sidemeid Eestiga – ta oli psühhiaatriaprofessor Tartu ülikoolis aastatel 1886–1891. Teda peetakse ka Tartu esimese eksperimentaalpsühholoogia labori asutajaks. Kraepelinist tuntuvalt kuulsam on tema õpilane Alois, kellega nad töötasid koos Heidelbergis ja Münchenis ja keda on nimetatud ka “sakslaseks, kelle pärast ongi terve maailm arust ära”. **Nimi!**

19. Eesti pinnases leidub hulgaliselt väärtuslikke maavarasid. Hinnanguliselt on tsinki üle 16, molübdeeni üle 12, tooriumi 0,2 ja vanaadiumi 47 miljoni tonni. Keemilist elementi järjenumbriga 92 leidub meil ehedal kujul ca 5,6 miljonit tonni. **Mis maavara/element?**

20. Koonus küsimus I vihje (3 punkti)

Ansambli nimi! Seda kooslust on iseloomustatud: “*This is the Mongolian Rammstein. Nobody understands a shit but everyone likes it!*”

<https://www.youtube.com/watch?v=pD1gDSao1eA>

20. Koonus küsimus II vihje (2 punkti)

Samanimeline on ka 2007.aastal loodud ansambel Eestis, mille nimi on moodustatud laulja nime abreviaatuurist.

Ansambli nimi!

20. Koonus küsimus III vihje (1 punkt)

<https://www.youtube.com/watch?v=Pb8u856ZwNY>

21. Kus linnas on sündinud aastaid Ultima Thules soolokitarki mänginud Slavka Kobrin? Klipis top-less ja ebasportlikult suitsetav!

<https://www.youtube.com/watch?v=APIpF0NQo2E&list=RDM&index=27>

22. Mis spordiala eliiti reklaamitakse? 2021 Cazoo Champion Champions.

23. Küsitav sportlik tegevus sai Eestis alguse 1934.aastal, 1946 – 1988 oli eestvedajaks Leelo Röömel. Aastast 2008 taasalustati ja tuntuim eestvedaja on Martin Kõrv. Millega tegeletakse?

24. Aleksander Klumbergi omaaegset kümnevõistluse maailmarekordsumma on teada fakt. Kes on aga teine eestlane, kelle tulemus 1951.aastal küündis kergejõustiku maailmarekordini?

25. Mis sportmängu Eesti koondisesse kuuluvad David Mamporia, Armis Priskus ja Andris Celmins?

26. Kes laulab?

<https://www.youtube.com/watch?v=TzaMtQ3rdK4>

27. Liviko muuseumi kuraatori Gloria Hallaste sõnul tähendab esisilpidest moodustatud LIVIKO just seda!? 3 õiget – 2p ja 2 õiget 1p. Nimi pärineb aastast 1971.

28. Keda on kujutatud fotol Hueberi õlimaalist (1844)?
Sündinud 26.12.1803 Jõeperes ja surnud 25.08.1882 Tartus.

29. Eesti uue krimikirjaniku üllitisesest loeme: “... eks see ole tänapäeval ikka nii, et loll juhib ja turakas annab nõu ning ülejäänud imestavad, et kes see küll nii rumal oli, et sel sündida lasi.” Sisust veel niipalju, et mõrvatakse Eesti krimileedi Katrin Pauts ja mõistagi on esimeseks kahtlusaluseks Indrek Hargla. **Autor ja teose pealkiri!?** Täisvastus – 2p ja elementaarselt saab poole vastuse eest 1 punkti.

30. Lõpetage päevakohane anekdoot/ täitke lünk!

Euroopa kultuuriministrite kohtumisel unustab soomlane kaelakaardi hotelli. „Mis on Jean Sibeliuse kuulsamad teosed?” küsib turvamees. „„Finlandia”, „Karelia”, „Lemminkäinen”,” vastab too ja pääseb sisse. Sama probleem on teisel pool lahte kolleegil. „Millised on Arvo Pärdi kuulsamad teosed,” küsitakse. „Kes on Arvo Pärt?” pärib eestlane vastu. „Palun, astuge sisse, ... ” avab turvamees naeratuse saatel ukse.

31. Loodusele ei saa fantaasiarikkuse puudumist ette heita. Vaadake kasvõi potoosid! **Kus neid kummitavat müra tekitavaid linde kohata võib?**

<https://www.youtube.com/watch?v=b59ZM7fXOSs>

32. 2021. aastal kutsus eAgronom põllupidajaid üles mõõtma oma muldade tervislikku seisundit kasutades rahvusvaheliselt tuntud mullatervise mõõtmise formaati. Põllupidajatele jaotati midagi, mis tuli matta vabalt valitud talivilja põllule. Jagatu jäeti mulla alla 12-ks nädalaks ja kaevati siis üles. Jäänused kuivatati ja kaaluti. **Mida kasutati mullatervise mõõtmisel?**

33. Eesti Kennelliit annab välja ajakirja, mis ilmub 4 korda aastas. **Mis on ajakirja nimi?**

34. Biokütusel töötavaid aurukatlamaju on Eestimaa täis. 2021.aasta septembris avati Väike-Maarja vallas Ebavere külas AS Vireeni aurukatlamaja. **Millist biomassi põletatakse?** Analooget katlamaju ei ole ei Põhjamaades ega ka Baltikumis.

35. Vähiliste alamhõimkonda kuuluvat *** seltsi esindab Eestis 15 maismaa- ja 8 mereliiki. Pildil on neist tuntuim, ladina keeles *Porcellio scaber*. Nimi viitab sõnale porcella, mis tähendab väikest siga ehk notsut ehk looma, kes elab mustuses ja sööb igasugu solki. Pildil olev loomake elutseb kivide all, keldrites, kompostihunnikutes ja toitub kõikvõimalikust surnud orgaanilisest aineest. **Nimetage kas see loom pildil või loomade selts!** Hando Runneli luuletuse temast on viisistanud Margus Kappel ja esitanud Ruja.

36. Mis nimeline muusikaline kooslus? Kui ei tea, siis vaadake, kus toimub klipi tegevus ja meenutage selle linna eelmist nime, mis ongi õige vastus.

<https://www.youtube.com/watch?v=Z8qU0GdW88Q>

37. Peterburis toimub igal hilissügisel seenefestival. **Mis seentest valmistatakse suppi, mis on festivali kõige populaarsem roog?** Neid seeni osteti viimasel suvel hulgaliselt kokku Lätis – seenekübarate eest maksti 3€/kg, kuivatatult 70€/kg.

38. Seitse aastat tagasi septembris ilmus küsitav ajaleht esimest korda. Esimene lehenumber oli kaheksaküljeline, peatoimetaja oli siis Peeter Raidla. Esmalt ilmus ta viie maakonnalehe vahel kaks korda kuus. Juba aasta pärast hakkas ta ilmuma korra nädalas ja lisaks maakonnalehtedele ka Postimehe vahel, mis tegi küsitavast Eesti suurima trükiarvuga paberlehe. **Mis nime kannab suurima trükiarvuga paberleht Eestis?**

39. Ida-Virumaa maakonnalehel *Põhjarannik* on kodumaakonnas 76 400 lugejat, mis annab lugejate arvukuselt loomulikult I koha Eestis. Auväärusel III kohal on 6300 lugejaga Lääne-Virumaa. **Mis maakond on 39 400 lugejaga “hõbemedalil” ?**

40. Koonus küsimus I vihje (3 punkti)

Juba 1895. aasta suvel ilmus saksakeelses ajalehes *Neue Dörptsche Zeitung* kuulutus, mis eesti keelde ümber panduna kõlab nii: *«Linna ja ümbruskonna austatud elanikele alandlik teade, et homme pühapäeval, 13. augustil avan ma Viini kondiitriäri. Lubades kiiret ja ausat teenindust, palun et osutataks heatahtlikku huvi. Lugupidamisega J. ....»*

Kes avas kondiitriäri – kohviku?

40. Koonus küsimus II vihje (2 punkti)

Kunstnik Ilmar Kruusamäe on küsitava stammkunde alates 1970. aastate lõpust, mil ta oli majandustudeng ja sidus end Tartu ülikooli kunstikabinetiga. Kruusamäel on hulk helli mälestusi ka 1980. aastatest, mil ta käis seal sageli koos oma hea sõbra kunstnik Valdur Ohakaga, kes kirgliku joonistajana kohviku põnevamaid tüpaaže visandas. **Mis kohvik Tartus?**

40. Koonus küsimus III vihje (1 punkt)

Kohvikule iseloomulikke vaheseintega seksioone kutsuti vaguniks. Kohviku tagumine, suitsune ruum oli maletajate päralt. Mängiti ka doominot, tamkat ja teisi lauamänge

Ülisuur repro Endel Kõksi maalist paistab saali kaugemast seinast, millelt näib, nagu kunstnik Endel Kõks ise oleks kohvi jooma tulnud, kaaslasteks Elo ja Friedebert Tuglas, kes olid kuldaegade püsikliendid. Friedebert saatis Elole sinna isiklikke kirju ja toimetas kohvikus oma kirjatööd.

Kohviku nimi?!